

Avrupa'da Lezbiyen, Biseksüel ve Queer Kadınlara dönük Ayrımcılık ve Şiddeti Önleme ve Mücadele

3 Ekim 2024 tarihli *Meclis görüşmesi* (31. oturum) (bkz. [16043](#), Eşitlik ve Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi raporu, raportör: Bayan Béatrice Fresko-Rolfo). *Meclis tarafından* 3 Ekim 2024 tarihinde (31. oturum) *kabul edilen metin*.

Parlamenter Meclisi,

1. Son yıllarda lezbiyen, gey, biseksüel, trans ve interseks (LGBTİ) kişilerin haklarının korunması konusunda kaydedilen büyük ilerlemeye rağmen, Avrupa'da bu hakları inkâr etmeyi veya geri almayı amaçlayan saldırılar artmıştır. Uzun bir süredir lezbiyen, biseksüel ve queer (LBQ) kadınlar bir kenara itilmişlerdir ve şimdi özellikle kadın haklarına ve LGBTİ kişilerin haklarına saldıran, onları susturmaya veya kamusal alanlardaki meşru yerlerini inkâr etmeye çalışan toplumsal cinsiyet karşıtı hareketler tarafından hedef alınmaktadır.

2. LBQ kadınlar toplumsal cinsiyet, cinsel yönelim ile ilgili toplumsal beklentilere, cinsiyetle ilgili basmakalıp rollere veya sözde kadınlık standartlarına uymayan kadınlar olarak özel kimliklerine dayalı damgalanma ve ayrımcılığa maruz kalmaktadır. Cinsel yönelimlerini inkar etmeyi, bunu kabul ettikleri için cezalandırmayı veya bedenlerini kontrol etmeyi amaçlayan sözde “namus” suçları da dâhil olmak üzere fiziksel, sözlü ve psikolojik şiddetin mağduru olabilmektedirler. Örneğin ırk veya etnik köken, cinsiyet kimliği, cinsiyet ifadesi ve cinsiyet özellikleri, engellilik, yaş ve sınıfa bağlı olarak başka önyargılar da etkileşime girebilir. Önyargı ve damgalama, LBQ kadınların istihdam, barınma, sağlık hizmetleri, cinsel sağlık ve üreme sağlığı ve hakları ile özel ve aile hayatına erişimlerini etkileyebilir. Dolayısıyla, LBQ kadınlara yönelik şiddet ve ayrımcılığın önlenmesi ve bunlarla mücadele edilmesi bir insan hakları meselesidir.

3. Parlamenter Meclisi, LGBTİ haklarının siyasi amaçlar için araçsallaştırılmasını ve LGBTİ'leri hedef alan nefret söylemlerini kınamaktadır. Eşitlik karşıtı gösterilere destek verilmesi ve LGBTİ kişilerin haklarını kısıtlamayı veya bilginin yayılmasını engellemeyi amaçlayan kararname veya kanunların kabul edilmesi gibi, LBQ kadınlar da dahil olmak üzere LGBTİ kişileri zayıflatmak için Devlet yapıları tarafından gerçekleştirilen eylemlerden üzüntü duymaktadır. Asamble, lezbiyen trans kadınların ve ırkları nedeniyle LBQ kadınların özellikle şiddet içeren saldırılara maruz kaldığını ve cinsiyetçilik, ırkçılık, bifobi, transfobi ve lezFOBİNİN kesişen ayrımcılık biçimlerine yol açabileceğini kabul eder. Meclis, herkesin toplumda bir yeri olduğunu ve heteronormativiteyi egemen kılmaya ve LGBTİ'lerin kendilerini geri plana atma girişimlerine son verilmesi gerektiğini savunur. LBQ kadınlar dahil olmak üzere LGBTİ haklarının savunulması ve korunması diğer insanların haklarını ortadan kaldırmaz.

4. LGBTİ kişilerin haklarını korumak üzere tasarlanan politikalar, LBQ kadınların karşılaştığı özel zorlukları her zaman ele almamaktadır. Meclis, LBQ kadınların haklarının tüm çeşitlilikleriyle korunmasını, desteklenmesini ve tüm zeminlerdeki nefret söylemlerine karşı mücadeleyi destekler ve tüm kimliklere saygı gösterilmesi çağrısında bulunur. Parlamenterler, LGBTİ'leri hedef alan nefret söylemiyle mücadelede kilit bir role sahiptir ve Avrupa'da LGBTİ hakları için Parlamenter Platformun faaliyetlerine katılabilirler. Bu bağlamda Asamble, 2543 (2024) sayılı “Avrupa'da LGBTİ kişilerin ifade ve toplanma özgürlüğü”, 2417 (2022) sayılı “Avrupa'da LGBTİ kişilere yönelik artan nefretle mücadele”, 2465 (2022) sayılı “Eşit bir oyun alanı için mücadele - Spor dünyasında kadınlara yönelik ayrımcılığın sona erdirilmesi” ve 2395 (2021) sayılı “Sözde ‘namus’ suçlarına karşı mücadelenin güçlendirilmesi” kararlarına atıfta bulunur.

5. Tüm farklılıklarıyla birlikte herkese saygının teşvik edilmesi, özellikle gelişim için bir güç sağlamalıdır. Bu güç, herkesin kendisi olabilmesini sağlayan bir eğitim sistemi aracılığıyla sağlanabilir. Bilgilendirme kampanyalarına ve kesşimsel boyutları dikkate alınarak her türlü ayrımcılıkla mücadele tedbirlerine yönelik güçlü siyasi destek beyanlarına ihtiyaç vardır. Meclis, farklılıkları kapsayıcı okul programlarına erişim sağlanmasının önemini vurgular.

6. Eşitlik konularından sorumlu ulusal kurumlar, LBQ kadınlara yönelik şiddet ve ayrımcılıkla mücadelede önemli bir rol oynamaktadır. Meclis, bu kurumların rollerinin tanınması ve kendilerine siyasi ve mali destek verilmesi çağrısında bulunur.

7. Avrupa Konseyi, LBQ kadınlar dâhil olmak üzere LGBTİ kişilerin haklarının korunmasında öncü bir rol oynamıştır. Meclis, Bakanlar Komitesi'nin cinsel yönelim veya cinsiyet kimliği temelinde ayrımcılıkla mücadele tedbirlerine ilişkin üye devletlere yönelik CM/Rec(2010)5 sayılı Tavsiye Kararının uygulanmasının önemini vurgular. Cinsel Yönelim, Cinsiyet Kimliği ile İfadesi ve Cinsiyet Özellikleri Uzmanlar Komitesi'nin (ADI-SOGIESC) oluşturulması dâhil olmak üzere son on yılda kaydedilen ilerlemeyi memnuniyetle karşılar. Üye Devletlere, LGBTİ haklarının korunmasına ilişkin bir Avrupa Konseyi stratejisinin hazırlanması da dâhil olmak üzere, komitenin çalışmalarını destekleme çağrısında bulunur.

8. Bu hususlar ışığında Meclis, Avrupa Konseyi üyesi veya gözlemci Devletler ile parlamentoları Meclis nezdinde gözlemci veya demokrasi ortağı statüsüne sahip olan Devletlere aşağıdaki hususlarda çağrıda bulunur:

8.1 LGBTİ kişileri temsil eden örgütlerle işbirliği içinde hazırlanan ve LBQ kadınlara yönelik özel tedbirleri de içeren, LGBTİ kişilerin haklarını korumaya yönelik ulusal stratejileri benimsemeye, finanse etmek ve uygulamak;

8.2 LBQ kadınların haklarına erişimiyle ilgili belirli özellikleri tanımak ve kadın haklarına ilişkin yasaların bunları dikkate almasını sağlamak;

8.3 Ayrımcılığa karşı sağlam bir mevzuat uygulamak ve bu mevzuatın cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, cinsiyet ifadesi ve cinsiyet özellikleri temelinde ayrımcılığa ilişkin özel hükümler içermesini ve kesşimsel boyutu dikkate almasını sağlamak;

8.4 Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin LBQ kadınlar dâhil olmak üzere LGBTİ kişilerin haklarına ilişkin kararlarını uygulamak;

8.5 LBQ kadınlar dâhil olmak üzere LGBTİ kişilere yönelik nefret suçları ve nefret söylemi konusunda sıfır tolerans politikası benimsemek, bu kişilere yönelik önyargılardan kaynaklanan şiddetin faillerini kovuşturmak ve uygun olduğu hallerde cezalandırmak, LGBTİ karşıtı çevrimiçi nefretle mücadele tedbirlerini yoğunlaştırmak ve bunların faillerini kovuşturmak;

8.6 LBQ kadınlar dâhil olmak üzere LGBTİ+ kişilerin hak ve özgürlüklerini kısıtlamak amacıyla tasarlanan yasal ve anayasal değişikliklerin yürürlükten kaldırılması ve sözde onarım terapileri ile zorunlu kısırlaştırma uygulamalarının yasaklanması;

8.7 Cinsel yönelimlerin, cinsiyet kimliklerinin, cinsiyet ifadelerinin ve cinsiyet özelliklerinin çeşitliliği hakkında herkesin bilgiye erişimini güvence altına almak, LBQ kadınlara yönelik dezenformasyon kampanyalarıyla mücadele etmek ve LGBTİ karşıtı "propaganda" yasalarını yürürlükten kaldırmak;

8.8 Aynı cinsiyetten çiftlerde ikinci ebeveynin ebeveynlik haklarını çocuğun yüksek yararını gözeterek tanımak;

8.9 Aynı cinsiyetten çiftlerin evlenmesini ya da en azından evlilikle aynı haklara erişim sağlayan bir medeni birliktelik kurma hakkını tanımak, sosyal güvenlik haklarının transfer edilebilmesi için yurtdışında gerçekleşen aynı cinsiyetten çiftlerin evliliklerini tanımak ve ölüm aylığı ödenmesini garanti altına almak;

8.10 Cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, cinsiyet ifadesi veya cinsiyet özellikleri nedeniyle zulüm görme korkusunu sığınma hakkı gerekçesi tanımak ve bu nedenlerle ülkelerinden kaçmak zorunda kalan LGBTİ kişilerin sığınma taleplerini desteklemek.

9. Şiddet ve ayrımcılık mağduru LBQ kadınlara destek konusunda Meclis, Avrupa Konseyi üyesi ve gözlemci Devletler ile parlamentoları Asamble nezdinde gözlemci veya demokrasi ortağı statüsüne sahip Devletlere aşağıdaki hususlarda çağrıda bulunur;

9.1 Henüz yapmamışlarsa, Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ni (CETS No. 210, "İstanbul Sözleşmesi") onaylamak ve uygulamak;

9.2 Bakanlar Komitesi'nin üye devletlere yönelik nefret söylemiyle mücadeleye ilişkin CM/Rec(2022)16 sayılı Tavsiye Kararını, Bakanlar Komitesi'nin üye devletlere yönelik nefret suçlarıyla mücadeleye ilişkin CM/Rec(2024)4 sayılı Tavsiye Kararını ve Irkçılık ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu'nun (ECRI) LGBTİ kişilere yönelik hoşgörüsüzlük ve ayrımcılığın önlenmesi ve bunlarla mücadeleye ilişkin 17 sayılı Genel Politika Tavsiye Kararını uygulamak;

9.3 Polis memurlarını, sosyal hizmet uzmanlarını ve adli makamları şiddet veya ayrımcılık mağduru LBQ kadınların uygun şekilde kabul edilmesi konusunda eğitmek;

9.4 LBQ kadınları desteklemek için başta acil durum sığınma evleri olmak üzere özel programları finanse etmek.

10. Önyargılarla mücadele konusunda Meclis, Avrupa Konseyi üyesi ve gözlemci Devletler ile parlamentoları Meclis nezdinde gözlemci veya demokrasi ortağı statüsüne sahip olan Devletlere aşağıdaki hususlarda çağrıda bulunur:

10.1 LBQ kadınların ifade özgürlüğünü ve kamusal alanlarda görünürlüğünü korumak ve Onur Yürüyüşlerini desteklemek;

10.2 Okullarda çeşitliliği içeren cinsellik ve sosyal ilişkiler eğitim programlarını desteklemek;

10.3 LBQ kadınlar dâhil olmak üzere LGBTİ kişileri hedef alan cinsiyetçi klişeler ve nefret söylemiyle mücadeleye ilişkin kültür ve eğitim programlarını finanse etmek;

10.4 Özel sektörde ve kamu sektöründe kapsayıcı politikaların oluşturulmasını teşvik etmek;

10.5 LBQ kadınlara yönelik şiddet ve ayrımcılık konusunda araştırma yapılmasını ve veri toplanmasını desteklemek;

10.6 LBQ kadınlar dâhil olmak üzere LGBTİ kişilere yönelik önyargı, ayrımcılık ve şiddetle mücadele konusunda farkındalık artırma kampanyaları yürütmek;

10.7 LBQ kadınların haklarını tüm çeşitlilikleriyle korumak için çalışan sivil toplum kuruluşlarını desteklemek ve LBQ kadınlara ilişkin politikalar hazırlanırken bu kuruluşlara danışmak.

11. Sağlık hizmetlerine erişimle ilgili olarak Meclis, Avrupa Konseyi üyesi ve gözlemci Devletler ile parlamentoları Meclis nezdinde gözlemci veya demokrasi ortağı statüsüne sahip olan Devletlere aşağıdaki hususlarda çağrıda bulunur:

11.1 Sağlık alışanlarını LBQ hastaların uygun şekilde kabulü konusunda eğitmek ve onlardan hasta profillerinin ve yaşam yolculuklarının çeşitliliğini dikkate almalarını istemek;

11.2 Tıbbi destekli üreme hizmetleri dahil olmak üzere tüm LBQ hastaların ayrımcılık yapılmaksızın sağlık hizmetlerine eşit erişimini garanti altına almak ve herkes için ruh sağlığı hizmetlerinin önemini kabul etmek.

12. Asamble, ulusal parlamentoları 26 Nisan Uluslararası Lezbiyen Görünürlük Günü'nü kutlamaya ve LBQ kadınların haklarını koruyan kuruluşlarla işbirliği yapmaya teşvik eder.

* Resmi olmayan bu eviri Kaos GL Derneęi tarafından yapılmıştır.

Orijinal metin: <https://pace.coe.int/en/files/33902/html>